

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1945 kl. 10 fm.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om utredning angående inrättande av ett skogsdepartement.

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 278, av herr *Sundberg* hemställes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om tillsättandet av en kommitté med uppgift att utreda lämpligheten av inrättandet av ett skogsdepartement».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Genom 1840—41 års departementalreform lades grunden till den nuvarande centralförvaltningen i högsta instans. Enligt den lydelse, som regeringsformens bestämmelser i ämnet då erhöles, skulle av statsrådets tio ledamöter sju vara chefer för var sitt av justitie-, utrikes-, lantförsvars-, sjöförsvars-, civil-, finans- och ecklesiastikdepartementen; de övriga tre statsråden skulle icke förestå departement. År 1900 inrättades ett nytt departement, jordbruksdepartementet, vartill överflyttades bl. a. jordbruksärendena och ärendena rörande domäner och skogar, varvid samtidigt statsrådsledamöternas antal ökades från tio till elva.

I syfte att möjliggöra en blivande omläggning av departementsindelningen utan hinder av den omständliga procedur, som gäller för ändringar i grundlag, genomfördes vid 1918 års riksdag sådana grundlagsändringar att de tidigare bestämmelserna i regeringsformen om departementens antal och benämningar utbyttes mot stadgandet, att för särskilda grenar av rikets styrelse skulle finnas statsdepartement till det antal, lägst åtta och högst tio, som bestämdes i särskild lag, vilken tillika angav varje departements benämning och huvudsakliga verksamhetsområde. Någon omedelbar ändring i departementsindelningen skedde emellertid icke i och med antagande av 1918 års lag om statsdepartement. Följande år antogs en ny sådan lag. Genom denna ökades departementens antal från åtta till nio; lantförsvars- och sjöförsvarsdepartementen förenades till ett försvarsdepartement samtidigt som civildepartementet uppdelades i två departement, ett kommunikations- och ett socialdepartement, och ett handelsdepartement inrättades genom handelsärendenas utbrytning från finansdepartementet.

Vid urtima riksdagen år 1939 inrättades ett folkhushållningsdepartement av provisorisk natur med uppgift att handlägga med rådande utomordentliga förhållanden sammanhängande ärenden rörande folkhushållningen.

År 1941 genomfördes vissa ändringar i hithörande grundlagsbestämmelser. De innebära i huvudsak, att antalet statsdepartement skall fastställas genom en av Kungl. Maj:t och riksdagen samfällt stiftad lag, att antalet statsråd utan departement, dock lägst tre, skall bestämmas på samma sätt, samt att departementens benämningar och fördelningen av ärendena dem emellan skall bestämmas av Kungl. Maj:t allena. Vidare infördes i förtydligande syfte en bestämmelse om att Konungen äger förordna annan ledamot av statsrådet att i departementschefs ställe föredraga de ärenden Konungen bestämmer. År 1941 utfärdades även en ny lag om statsdepartement och en ny departementalstadga. I lagen om statsdepartement stadgas, att departementens antal skall vara tio samt att statsråd utan departement skall finnas till det antal, lägst tre och högst sex, som Konungen bestämmer. För närvarande finnas sex konsultativa statsråd. I departementalstadgan bibehållas departementens gamla benämningar.

Det extraordinära läge, vari landet befinner sig, och ovissheten angående omfattningen av de arbetsuppgifter, som under de närmaste åren komma att föreligga inom Kungl. Maj:ts kansli, gör det vanskligt att för närvarande ingå i prövning av spörsmålet om en för normala tider anpassad ändring i departementsorganisationen. Av denna anledning bör frågan om en ytterligare departementalreform anstå. Detta oaktat anser sig utskottet redan nu kunna uttala, att något behov icke föreligger av skogsärendenas utbrytande från jordbruksdepartementet och förläggande under ett nytt departement, ett skogsdepartement, för behandling av främst dessa ärenden såsom i motionen föreslagits. Skogsärendenas förhållandevis ringa antal i högsta instans och deras nära samband med jordbruksärendena tala nämligen avgjort emot dessa ärendens uppdelning på två skilda departement. Utskottet kan sålunda icke tillstyrka bifall till motionärens förslag och hemställer därför,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1945.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar Hallén, Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson*, Källman, John Björck*, John Gustavson*. Mattsson, Lindén*, Siljeström*, Söderdahl*, Uhlén*, Thorell*, Fast*, Pettersson i Norregård, Nordström i Torsby, Nilsson i Göteborg, Nolin, Hällgren*, Kyling och von Friesen.*

* Ej närvarande vid justeringen.